

به نام خدا

امتحان درس : **فارسی**

نام و نام خانوادگی :

وقت امتحان : **۷۵** : کد : **۳۵۱-۹۶۱۰۲۳**

رشته : **انسانی**

کلاس : **یازدهم**

دانش آموز عزیز شما می توانید پاسخنامه امتحان را دو ساعت پس از پایان امتحان در پورتال مدرسه ملاحظه نمایید.

www.bagheralolum.sch.ir

معنای واژه (۱/۵)

در هر جمله، فقط معنای واژه‌ای را که خط‌کشی شده است، مشخص کنید.

- ۱- در آن سیماب گون امواج لرزان، خیال تازه‌ای در خواب می‌دید
- ۲- سرنشتر عشق بر رگ روح زدند، یک قطره فروچکید و نامش دل شد
- ۳- چون رایت عشق آن جهانگیر، شد چون مه لیلی آسمان گیر
- ۴- از فرط هیجان لگه می‌دویدم.
- ۵- هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست، ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست
- ۶- در پی‌اش القصه در آن مرغزار، رفت بر این قاعده روزی سه چار

املای واژه (۱/۵)

در هر سؤال، املای یک واژه نادرست است. آن را بیابید و اصلاح کنید.

- ۷- برو شیر درتده باش ای دقل، مینداز خود را چو روباه شل
- ۸- به نام چاشنی بخش زبان‌ها، هلاوت سنج معنی در بیان‌ها
- ۹- جمع‌کننده ازداد: تشرع و عرفان، عشق و زندگی عملی، شوریدگی و عقل.

دستور (۴ نمره)

نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

- ۱۰- برای من قصه‌های شیرینی می‌گفت.
- ۱۱- به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم.
- ۱۲- آسمان می‌خندید و درختان بزرگ از شکوفه سفید بودند.
- ۱۳- مسلمانان، مسلمانان، به پا خیزید.
- ۱۴- سعدی، شاعر بزرگ ادبیات فارسی، سراینده بوستان است.

۱۵- کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق.

۱۶- ای عشق! ای همه استعاره‌ها با تو!

۱۷- کلام هنرمندانه، اقناع‌کننده و پذیرفتنی است.

آرایه‌های ادبی (۳ نمره)

در هر نمونه، با توجه به کلمات مشخص شده، نام آرایه مرتبط را بنویسید.

۱۸- شغال نگون بخت را شیر خورد، بماند آنچه روباه از آن سیر خورد

۱۹- بگیر ای جوان دست درویش پیر، نه خود را بیفکن که دستم بگیر

۲۰- به ترانه‌های شیرین به بهانه‌های زرین، بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را

۲۱- هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست، ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست

۲۲- این سعدی همدم و شوهر و غم‌گسار او بود.

۲۳- از لحاظ آشنایی با ادبیات سعدی برای من به منزله شیر آغوز بود.

حفظ شعر (۲ نمره)

مصراع‌های خواسته شده را تکمیل کنید.

۲۴- زین هم‌رهان سست عناصر دلم گرفت .....

۲۵- آن آشکار صنعت پنهانم آرزوست .....

۲۶- ای آفتاب حسن برون آدمی ز ابر .....

۲۷- کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست .....

با توجه به هر متن، به سؤالات مطرح شده پاسخ دهید.

"اگر یک لحظه امشب دیر جنبد، سپیده دم جهان در خون نشیند
به آتش‌های ترک و خون تازیک، ز رود سند تا جیحون نشیند

به خوناب شفق در دامن شام، به خون آلوده ایران کهن دید
در آن دریای خون در قرص خورشید، غروب آفتاب خویشتن دید"

۲۸- قالب شعر چیست؟

۲۹- منظور از تازیک کیست؟

۳۰- دریای خون استعاره از چیست؟

۳۱- مقصود از رود سند تا رود جیحون کجاست؟

"گرچه ز شراب عشق مستم، عاشق تر از این کنم که هستم
از عمر من آنچه هست بر جای، بستان و به عمر لیلی افزای
می داشت پدر به سوی او گوش، کاین قصه شنید گشت خاموش
دانست که دل اسیر دارد، دردی نه دواپذیر دارد"

۳۲- قالب شعر چیست؟

۳۳- شاعر شعر کیست؟

۳۴- منظور از این قصه چیست؟

۳۵- خواسته عاشق حقیقی چیست؟

جملات زیر را به نثر روان و امروزی برگردانید.

۳۶- امیر شبگیر برنشست و به کران رود هیرمند رفت.

۳۷- نامه‌ها به توقیع مؤکد گشت.

۳۸- زود باشد که این پسر تو آتش در سوختگان عالم زند.

۳۹- جملگی ملائکه را در آن حالت انگشت تعجب در دندان تحیر بماند.

معنی و مفهوم نظم (۲ نمره)

ابیات زیر را به نثر روان و امروزی برگردانید.

۴۰- از شب‌نم عشق خاک آدم گل شد، صد فتنه و شور در جهان حاصل شد

۴۱- می‌گفت گرفته حلقه در بر، کامروز منم چو حلقه بر در

۴۲- خود ز فلک برتریم وز ملک افزون‌تریم، زین دو چرا نگذریم منزل ما کبریاست

۴۳- زنخدان فرو برد چندی به جیب، که بخشنده روزی فرستد ز غیب

مهدی شیخ‌پور

معنای واژه (۱/۵)

در هر جمله، فقط معنای واژه‌های را که خط‌کشی شده است، مشخص کنید.

نوع واژه

- ۱- در آن سیماب‌گون امواج لوزان، خیال تازه‌ای در خواب می‌دید **حیوه**
- ۲- سرتشتر عشق بر رگ روح زدند، یک قطره فروچکید و نامش دل شد **خبیث**، **خاموشی** **کویلی**
- ۳- چون رایت عشق آن جهانگیر، شد چون مه لیلی آسمان **غیر** **بیرق**، **در چشم**، **در دست**
- ۴- از فرط هیجان **لنگه** می‌دویدم **کالیقی** **بین** **دویدن** **و** **آه** **من**
- ۵- هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست، ما به **فلک** می‌رویم **عزم** **تماشا** که **راست** **آسمان**
- ۶- در پیراش اتقته در آن مرغزار، رفت بر این قاعده روزی سه چار **حسره** **زار**، **چراگاه**، **علفزار**

املائی واژه (۱/۵)

در هر سؤال، املائی یک واژه نادرست است. آن را بیابید و اصلاح کنید.

- ۷- برو شیر درتده باش ای **دفل**، مینداز خود را چو روباه **شل** **دعل**
- ۸- به نام جاشنی بخش زبان‌ها، **هلاوت** **سنج** معنی در بیان‌ها **کلاوت**
- ۹- جمع‌کننده **ازداد**؛ **تشرع** و عرفان، عشق و زندگی عملی، شوریدگی و عقل **اصداد**

دستور (۴ نمره)

نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

- ۱۰- برای من **قیمته‌های** شیرینی می‌گفت. **مفعول**
- ۱۱- به حرص از شربتی خوردم **مگیر** از **مین** که بد کردم. **مبسم**
- ۱۲- **آسمان** می‌خندید و درختان بزرگ از شکوفه سفید بودند. **نهاد**
- ۱۳- مسلمانان، **مسلمانان**، به پا خیزید. **تکرار**
- ۱۴- سعدی، **شاعر** بزرگ ادبیات فارسی، سراینده بوستان است. **بدل**
- ۱۵- کنار نام تو **لنگر** گرفت **گشنی** عشق. **صاف‌الیه**
- ۱۶- ای **عشق**! ای همه استعاره‌ها با تو! **بنادا**
- ۱۷- کلام **هنرمندان**، اقناع‌کننده و پذیرفتنی است. **صفت**

آرایه‌های ادبی (۳ نمره)

در هر نمونه، با توجه به کلمات مشخص شده، نام آرایه مرتبط را بنویسید.

- ۱۸- شغال **نگون** **بخت** را **شیر** خورد، **بماند** آنچه **روباه** از آن **سیر** خورد **جناس** **نامعص**

- ۱۹- بگیر ای جوان دست درویش پیر، نه خود را بیفکن که دستم بگیر **ضاد**
- ۲۰- به ترانه‌های شیرین به بهانه‌های زرتین، بکشید سوی خانه مه خوب خوش‌لقا را **خوامیری**
- ۲۱- هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست، ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست **شخصی (جان بخشی)**
- ۲۲- این سعدی همدم و شوهر و غم‌گسار او بود. **حجاز**
- ۲۳- از لحاظ آشنایی با ادبیات سعدی برای من به منزله شیر آغوز بود. **حشمتی**
- اصافه استغاری**

حفظ شعر (۲ نمره)

مصراع‌های خواسته‌شده را تکمیل کنید.

- ۲۴- زین هم‌رهان سست عناصر دلم گرفت **خبر خدا و دستم دیدم از زروست**
- ۲۵- **بهار** دیدم در راهم دیده‌ها از وطن آشکار صنعت پنهانم آرزوست
- ۲۶- ای آفتاب حسن برون آدمی ز ابر **گلان چه دریا مستعجب ما بانم آرزوست**
- ۲۷- **دو سیخ با چای هر کفت** گزیم گز دیو و دد ملولم و اتسانم آرزوست

درک مطلب (۴ نمره)

با توجه به هر متن، به سؤالات مطرح شده پاسخ دهید.

"اگر یک لحظه امشب دیر جنید، سپیده‌دم جهان در خون نشیند
به آتش‌های ترک و خون تازیگ، ز رود سند تا جیحون نشیند"

به خواب شفق در دامن شام، به خون آلوده ایران کهن دید
در آن دریای خون در فرص خورشید، غروب آفتاب خوبستن دید"

- ۲۸- قالب شعر چیست؟ **چهاربازه (دو بیتی پیوسته)**
- ۲۹- منظور از تازیگ چیست؟ **تازی، غیر ترک، و قریه ماریق زبانیان**
- ۳۰- دریای خون استعاره از چیست؟ **آسمان سرخ غروب**
- ۳۱- مقصود از رود سند تا رود جیحون کجاست؟ **ایران**

"گرچه ز شراب عشق مستم، عاشق‌تر از این کنم که هستم
از عمر من آنچه هست بر جای، بستان و به عمر لیلی افزای
می‌داشت پدر به سوی او گوش، کاین قصه شنید گشت خاموش
دانست که دل اسیر دارد، دردی نه دواپذیر دارد"

- ۳۲- قالب شعر چیست؟ **شعری**
- ۳۳- شاعر شعر چیست؟ **نظامی**
- ۳۴- منظور از این قصه چیست؟ **عاشقی**
- ۳۵- خواسته عاشق حقیقی چیست؟ **مدا کردن جان خود**

معنی و مفهوم نثر (۲ نمره)

جملات زیر را به نثر روان و امروزی برگردانید.

- ۳۶- امیر شکیب بر نشست و به گران رود هیرمند رفت. **امیر (نارسیه) صبح زود دهنوار ایستاد و به ساحل هیرمند رفت.**
- ۳۷- نامه‌ها به توفیق مؤکد گشت. **نامه‌ها را تا ارضا قطعی کرد.**
- ۳۸- زود باشد که این پسر تو آتش در سوختگان عالم زند. **به زودی غرزدنت در عاسمان نشوری به پای کی کند.**
- ۳۹- جملگی ملائکه را در آن حالت انگشت تعجب در دندان تعبیر بمالند. **همه فرشتگان در آن حالت متحیر و معجب مانده بودند.**

معنی و مفهوم نظم (۲ نمره)

ابیات زیر را به نثر روان و امروزی برگردانید.

- ۴۰- از شبنم عشق خاک آدم گل شد، صد فتنه و شور در جهان حاصل شد **عشق خاک آدم را شربت و هزاران تلالو و شور ایجا کرد.**
- ۴۱- می‌گفت گرفته حلقه در بر، کامروز ستم چو حلقه بر در **در حالی که حلقه در بر گرفته بود به خانه کعبه می‌توفیل شده بود.**
- ۴۲- خود ز فلک بر تریم وز ملک افزون تریم، زین دو چرا نگذریم منزل ما کبریاست **از آسمان و فرشتگان بالاتریم و از این دو برتریم زیرا جایگاه ما نزد خدای بزرگ است.**
- ۴۳- زنگهان فرو برد چندی به جیب، که بخشنده روزی فرستد ز غیب **مدتی به فکر فرو رفت به اندیشید که خداوند روزی ریشان از غیب روزی می فرستد.**